

Liber

Tibi⁹ Quid igit̄ iā nec fili⁹ iudicabit: q̄r dixit: Ego n̄ iudicabo illū:nec pater: sed verbū qđ locut⁹ ē

Ibidem filius: m̄o p̄t⁹ audi adhuc qđ sequit⁹. Quia ego inq̄t nō ex me locut⁹ sum: sed ille q̄ me misit pater: ille mādatū mihi dedit quid dicā aut quid loquar: t̄ scio quia mandatū ei⁹ vita eter-

Ibidem na ē. Que ego loquor itavt dixit mihi pater s̄c loquor. Si ḡ nō iudicat fili⁹: s̄ verbū qđ locut⁹ est fili⁹. Jo ait iudicat verbū qđ locutus ē fili⁹ q̄r nō ex se locut⁹ ē fili⁹: sed q̄ misit eū pater mādatū dedit ei: quid dicat: t̄ qđ loquaſ: paf vti-
q̄ iudicat cui⁹ verbū ē qđ locutus ē filius: atq̄ ipm verbū patris idē ē fili⁹ ip̄e. Nō em̄ aliud est mādatū patris. aliud v̄bū patris. Nā t̄ v̄bz h̄

Tibi⁹ appellauit t̄ mandatū. Videam⁹ ḡ ne forte q̄ ait: Ego nō ex me locut⁹ sum: hoc intelligivo-
luerit: ego nō ex me natuſ sum. Si em̄ verbū patris loquit⁹: se ipm loquit⁹: quia ip̄e ē verbū patris. Plerūq̄ em̄ dicit: dedit mihi paf: in q̄ vult intelligi q̄ eū genuerit pater: nō vt tanq̄ iā existenti t̄ nō h̄nti dederit aliqd: si ipm dedit se v̄thfer: genuisse ē vt eēt. Nō n̄ sicut creatu-
ra: ita dei fili⁹ aī carnationē: t̄ aī assumptā cre-

Job. 1 aturā v̄nigenit⁹: p̄ quē facta sunt oīa: aliud est t̄ alid habet: s̄ hoc ipm ē: qđ ē id qđ habet.

Job. 5 Qd illo loco manifestus dicit: si qđ ad capiendū sit idoneus: ybi ait. Sicut h̄z p̄ vitā in semetip-
so: ita dedit vitā habere filio in semetipso. Ne-
q̄ em̄ iā existenti t̄ vitā nō habenti dedit vt ha-
beret vitā in semetipso: cū eo ipso qđ ē vita sit.
hoc ē ḡ dedit filio vitā habere in semetipso: ge-
nuit filiū: in cōmutabile vitā qđ est vita eterna.

1. Job. 5 Cū ḡ verbū dei sit fili⁹ dei: t̄ filius dei sit verus de⁹: t̄ vita eterna sicut in ep̄la sua dicit **Jobes**

Job. 12 etiā h̄ qđ aliud cognoscim⁹: cū dicit dñs: Ver-
bum qđ locutus sum: ipm iudicabit cū in nouis
simo die: t̄ ipm verbū patris verbū esse dicit.
t̄ mādatū patris ipm qđ mādatū vitā eternam

Ibidem Et scio inq̄t quia mandatū ei⁹ vita eterna est.

Ibidem Quero itaq̄ quo intelligam⁹: Ego nō iudica-
bo: s̄ verbū qđ locut⁹ sum iudicabit: qđ ex con-
sequētib⁹ apparet ita dictū: ac si diceret: ego n̄ iudica-
bo: s̄ verbū patris iudicabit: verbū aut̄ patris est ip̄e fili⁹ dei. Siccine intelligēdū est:
Ego nō iudicabo: s̄ ego iudicabo: quō istd p̄t
ēē v̄x: nisi ita: ego sc̄z nō iudicabo ex p̄tate hu-
mania: q̄r fili⁹ hoīs sum: s̄ ego iudicabo ex p̄tate
verbi: q̄r fili⁹ dei sum. Aut si cōtraria t̄ repu-
gnantia vident̄. ego nō iudicabo: s̄ ego iudica-
bo: qđ illinc dici⁹: ybi ait. Ne a doctrina n̄ ē mea
quo mea: quō n̄ mea. Hō ei⁹ dixit: Ita doctrina
n̄ ē mea: s̄ mea doctrina n̄ ē mea: buā dixit su-
am: eandem dixit nō suam. Quō istud verum
est: n̄isscōm aliud suam dixerit: s̄m aliud non

sum. Scōm formā deisuam: s̄m formā seruinō
suam. Cum em̄ dicit: nō est mea sed ei⁹ qui me **Ibidem**
misit: ad ipm verbū nos fecit recurrere: doctri-
na em̄ patris est verbū patris qui est vnicus
fili⁹. Quid sibi t̄ illō vult: q̄l me credit: nō in
me credit Quō ī ipm: quō nō in ipm: quō tam **Job. 12**

¶trariū sibi q̄ aduersum p̄t̄ intelligi: qui ī me
credit inq̄t nō in me credit: s̄ in eū qui me mi-
sit: nisi ita intelligas: q̄ in me credit: nō in h̄ qđ **T**ibi⁹
videt credit: ne sit spes nostra in creatura: s̄ in
eo qui suscepit creaturā in qua humanis ocu-
lis appareret: ac sic ad se equalē patri contem-
plandum p̄ fidē corda mūdaret. Idq̄ ad pa-
trem referens intentionē credentium t̄ dicēs
nō in me credit: s̄ in eum qui me misit: nō vtiq̄
se a patre: id ē ab illo qui eum misit voluit sepa-
ri: s̄ vt sic in eum crederetur: quō in patrez cui
equalis ē. Quod aperte alio loco dicit: Credi-
tis in deum t̄ in me credit: id est sicut creditis **Io. 14**
in deum: sic t̄ in me: quia ego t̄ pater vñ̄ deus

Sicuti ḡ h̄c tanq̄ abstulerit a se fidē hominū: **Io. 10**
t̄ in patrē transtulerit: dicendo: non in me cre-
dit: s̄ in eum qui me misit: a quo t̄ se vtiq̄ non **Io. 12**

sepauit. Sic etiam qđ ait: Non ē meum dare. **Par. 20**
s̄ quibus paratum ē a patre meo: puto clarere

s̄m quid v̄trūq̄ accipiēdum sit. Tale est enim **Job. 12**

t̄ illō: ego nō iudicabo: cū ip̄e iudicaturus sit **Job. 12**

viuos t̄ mortuos: s̄ quia non ex potestate hu-
mana ppter ea recurrēs ad deitatem: sursum
erigit corda hoīm: ppter q̄ subleuāda descēdit.

De vnitate persone fili⁹ dei t̄ fili⁹ hoīs: siue
in gloria siue in humilitate. **La. XIII**

Isi t̄n̄ ipse idē esset fili⁹ hoīs ppter
formā fui quā accepit q̄ē filius dei
pter dei formā in qua est: nō dice-
ret apostolus paulus de pncipib⁹

hui⁹ seculi. Si em̄ cognouissent: nunq̄ domi- **1. Cor. 2**

nū glorie crucifixissent. Et forma em̄ serui cru-
cifixus ē: t̄ t̄n̄ dñs glorie crucifixus ē. Talis em̄
erat illa susceptio q̄ deuz hominēs faceret: t̄ ho-
minē deum: qđ tamē ppter qđ: t̄ qđ fm qđ di-
catur. adiuuante dño: prudēs t̄ diligens t̄ pi-
lector intelliget. Nam ecce diximus: quia fm
id quod deus est: glorificat suos: fm hoc vtiq̄
quod dominus glorie est: t̄ tamen domin⁹ glo-
rie crucifixus est: quia recte dicitur t̄ deus cru-
cifixus. nō ex virtute diuinitatis: sed ex infir-
mitate carnis: sicut diximus: quia fm id qđ de-
us ē iudicat: hoc ē ex p̄tate diuina nō humana

Et t̄n̄ ip̄e hō iudicatur⁹ ē: sic dñs glie crucifix⁹ ē
ita em̄ apte ait. Cū venerit fili⁹ hoīs ī glia sua.
tomēs āgeli⁹ cū eo: tūc 2gregabunt̄ aī eū **Mat. 25**

oēs gētes. t̄ cetera q̄ defuturo iudicio v̄sq̄ad

Primus

vltimā sententiā in eo loco p̄dicanſ. Et iudei
quippe qui in malicia sua pſuerant̄: in illo
iudicio puniendisunt: ſicur alibi ſcriptum eſt:
Zach. 12 Videbūti quē pupugerūt. Cum em̄ t̄ boni t̄
mali viſuri ſunt iudicē viuorum t̄ mortuorum
pculdubio eū videre nō poterūt mali: niſi fm̄
formā qua filius hois eſt: ſed tñ in claritate in
qua iudicabit: nō in humilitate in qua iudica-
tus eſt. Ceterū illā dei formā in qua equalis ē
patri procul dubio impīnō videbūt. Non em̄
ſunt mūdicordes. Beati em̄ mūdicordes: qm̄
ip̄ deū videbūt. Et ip̄a viſio eſt facie ad faciem:
qua ſummū p̄miū p̄mittit iuſtiſ: t̄ ip̄a fiet: cuž
tradet regnū deo t̄ patri: in quo ſue forme vi-
ſionē vult intelligi: ſubiecta deo vniuersa crea-
tura: t̄ ip̄a in qua filius dei filius hois factus ē.
Ibidem Quia fm̄ hāc t̄ ip̄e filius tūc ſubiectus illi erit:
qui ei ſubiecit om̄ia: vt ſit deus om̄ia in om̄ib⁹.
Job. 14 Alioqñ ſi filius dei iudex in forma qua equalis
eſt patri: etiā impīis cū iudicaturus ē appare-
bit. Quid ē qd̄ p̄ magno dilectori ſuo pollicet
dicens: Ego diligam eū: t̄ oñdā meipm̄ illi:
Quia ppter fili⁹ hois iudicaturus eſt: nec tñ ex
humana p̄tāte: ſed ex ea qua fili⁹ dei ē. Et rur-
ſus filius dei iudicaturus ē: nectñ in ea forma
apparēs: in qua deus ē equalis patri: ſed in ea
qua fili⁹ hois ē. Itaqñ vtrūqz dicipōt: t̄ fili⁹ ho-
minis iudicabit: t̄ non filius hominis iudicabit.
Quia filius hominis iudicabit: vt verū ſit qd̄
air: Cū uenerit filius hominis: tūc cōgregabū-
tur ante eū oēs gentes. Et nō filius hois iudi-
cabit: vt vñ ſit qd̄ ait. Ego non iudicabor: Et
ego nō quero gloriā meaz: eſt q̄ querat t̄ iudi-
cet. Nā mid qd̄ in iudicio nō forma dei: ſz for-
ma fili⁹ hois apparebit: nec ip̄e pat̄ iudicabit.
Job. 5 Scđm hoc em̄ dictum eſt: Pater non iudicat
quēquā: ſed om̄e iudiciū dedit filio. Qd̄ vtrū
ex illa locutione dictū ſit: quā ſupra cōmemo-
rauiimus: vbi ait: Sic dedit filio habere viram
in ſemetipſo: vt ſignificaret qz ſic genuit filiū.
Phil. 2 An ex illa de qua loquit̄ apostol⁹ dicēs: Pro-
pter qd̄ eū ſuſitauit: t̄ donauit ei nomen qd̄
eſt ſup om̄e nomen. Hoc eſt de filio hois dictū
eſt: fm̄ quē dei filius excitatus ē a mortuis. Il-
le quippe in forma dei equalis eſt patri: ex q̄ ſe
exinanuit: formā ſerui accipiēs: in ipsa forma
ſerui t̄ agit t̄ patif t̄ accipit: que cōſequenter
cōterit apostol⁹. Humiliauit ſe factus obedīeſ
vſqz ad mortē: mortē aut̄ crucis: ppter qd̄ de-
illum exaltauit: t̄ donauit ei nomen quod ē ſu-
per om̄e nomē: vt in noſe ieuſ ſuſt̄ om̄e genuſte-
craf: celeſtiū terrefrīū t̄ infernorū: t̄ ois lin-
guā pſiteat: qz dñs ieuſ chriſt⁹ in gloria ē dei
patris: Ut ergo fm̄ illā: an fm̄iſtā locutionē
dictū ſit. Om̄e iudiciū dedit filio: ſatice hic ap-
paret: qz ſi fm̄ illud diceret fm̄ quod dictum ē.
Ibidem Dedit filio h̄e vitam in ſemetipſo: nō vñqz di-
ceretur: pater nō iudicat quēquā. Scđm hoc
enī q̄ equalē pater genuit filiū iudicat cū illo.
Scđm hoc ergo dictū ē q̄ in iudicio nō in for-
ma dei: ſed forma fili⁹ hois apparet. Non qz
nō iudicabit qui dedit om̄e iudiciū filio: cum
de illo dicat fili⁹. Et qui querat t̄ iudicet: ſed Job. 5
ita eſt dictū: Pater nō iudicat quēquā: ſed oē Job. 5
iudiciū dedit filio: ac ſi diceretur: Patrē nemo
videbit in iudicio viuorum t̄ mortuorum: ſed oēs
filiū: qz filius hois eſt vt poſſit t̄ ab impīis vide-
ri: cuž t̄ illi videbunt in quē pupugerūt. Quod **Zach. 12**
ne coniūcere potius qz apte demōſtrare videa-
mur: pſeremus eiusdē dñi certaz manifestāqz
ſententiā: qua oñdam ip̄am fuſſe cauſam vt
diceret: Pater nō iudicat quēqz: ſed om̄e iu-
diciū dedit filio: quia iudex in forma fili⁹ hois
apparet: que forma nō ē patris ſed fili⁹. Nec
ea fili⁹ in qua equalis eſt patri: ſz in qua minor
ē patre: vt ſit in iudicio cōſpici⁹ t̄ bonis t̄ ma-
lis. Paulo enī poſt dicit: Amen dico vobis: qa **Ibidem**
qui verbū meū audīt t̄ credit ei qui inſit me.
habet vitā eternā: t̄ in iudiciū non veniet: ſed
trāſit a morte in vitā. Hec vita eterna ē illa vi-
ſio que nō p̄tinet ad malos. Deinde ſequitur.
Amen amēdico vobis: quia veniet hora t̄ nūc **Ibidem**
ē: cū mortui audiēt voce fili⁹ dei: t̄ q̄ audierint
viuet. Ethocē ppter piorū: qz ſic audiūt de in-
carnationē ei⁹: vt credāt: quia fili⁹ dei eſt: id ē ſic
eū ppter ſe factū accipiūt minorē patre in for-
ma ſerui: vt credāt quia equalis ē patri in for-
ma dei. Et ideo ſequit̄: t̄ hoc ipsum cōmēdās
dicit: Sicut pater habet vitā in ſemetipſo. ita Job. 5
dedit t̄ filio vitā h̄e in ſemetipſo. Deinde ve-
nit ad viſionē ſue claritatis in qua ventur̄ eſt
ad iudiciū: que viſio cōmuñis eſt t̄ impīis et
iuſtiſ. ſequit̄ em̄ t̄ dicit: Et p̄tātē dedit ei iu-
diciū facere: qm̄ filius hois eſt. Puto nihil eſſe
manifestius. Nā quia fili⁹ dei eſt equalis patri
nō accepit hanc p̄tātē iudiciū ſaciēdi: ſed ha-
bet illā cū patre in occulto. Accepit aut̄ illam:
vt boni t̄ mali eū videāt iudicantē: quia filius
hois eſt. Elio quippe fili⁹ hois exhibet t̄ ma-
lis. Nā viſio forme dei nō niſi mūdiſ corde: qa **Job. 5**
ipsi deū videbūt: id ē ſolis pijs exhibebit: quo-
rum dilectioni h̄o ciſlum p̄mittit: qz ſeipſum
oñdet illis. Et ideo vide qd̄ ſequat̄: Molite mi Job. 5
rariboc inquit. Quid nos phibet mirari: niſi
illud qd̄ reuera miraf ois qui nō intelligit: vt
ideo diceret patrē dediſſe ei p̄tātē iudiciū fa-
cere qz fili⁹ hois ē: cū magis quāliſ expectare
tur vt diceret: quoniam filius dei eſt. Szqz filiuz

Primus

de ipsum id quod in forma dei equalis est patri videre inique non potest. Optet autem ut iudicem viuorum mortuorum coram quo iudicabuntur: et iusti videantur in iniquitate. Nolite inquit hunc mirari: quoniam venit hora in qua omnes qui in monumento sunt audiunt vocem eius: et predictum quod bona gesserunt in resurrectione iudiciorum. Ad hunc optebat ut ideo acciperet hanc prestatum quod filius hominis est: ut resurgentem omnes videarent cum in forma in qua videri a babilone poterit sed alij ad damnationem: alij ad vitam eternam. Quia autem vita eterna: nisi illa visio quod non concedit immensus: ut cognoscatur te inquit unus verus deus: et quem misisti Iesum Christum: Quoniam et ipse Iesum Christum nisi quem ad modum unius veri deum quod ostendit se ipsum sum illis: Non quoniam ostendit se etiam puniendum in forma filii hominis: sed illa visione bonus est: secundum quam visionem deus apparet mundis corde: quoniam quod bonum de Israel rectis cordibus. Non autem iudicent videbunt malum: non eis videbitur bonus: quia non ad eum gaudebunt cordes: sed tamen se plangent omnes tribus terre: in numero utique oim malorum et infidelium. Propter haec etiam illi quod eum direrat magistrum bonum: querentes ab eo filium sequentem de vite eterno: respondit: Quid me interrogas de bono: nemo bonus nisi unus deus: cum tu hoitem altius loco dicat bonum ipse dicit: Bonum homo inquit de bono thesauro cordis sui profert bona: et male homo de male thesauro cordis sui profert mala. Sed quod ille vita eterna querebat. Tanta autem erat in illa contemplatio eius: quod non ad penam videt deus: sed ad gaudium semper eternum. Et non intelligebat cum quod loquebat: quod tamen filium hominis arbitrabatur. Quid me interrogas inquit de bono: id est ista forma quae vides quod interrogas de bono et vocas me secundum quod vides magistrum bonum: hec forma filii hominis est. hec forma accepta est: hec forma apparebit in iudicio: non tamen iustis: sed et impiis: et huius forme visione non erit in bonum eis quod male agunt: Est autem visio forme mee in qua cum eum: non rapinam arbitratum sum eum equalis deo: sed ut hanc acciperem meipsum exanimi. Ille ergo unus deus per et filium spissatus: quod non apparebit nisi ad gaudium quod non auferet a iustis. Qui gaudio futuro suspirabat quod dicit: Unum peti a domino haec regnatur: ut inhabet in domo domini per omnes dies vite mee ut contempletur delectationem domini. Unus ergo deus ipse est sol bonus: ad hunc quod nemo eum videt ad locum et planctum: sed tamen ad salutem et leticiam veram. Secundum illam formam si me intelligis bonus sum. Si autem secundum hanc solam: quod me interrogas de bono: si inter illos es quod videbunt in quem pupulest

tapa visio malum eis erit: quod penaliter erit. Ex ista sua dixisse dominum: quod me interrogas obtemperio: nemo bonus nisi unus deus. His documentis quod commemorauimus probabile est: quod illa visio dei quod preplabimur incommunicabile atque humanis oculis inuisibilem dei subiectam quod solis scitis promittitur: quod dicit apostolus paulus: Facie ad faciem: et deus in gloriam: quod dicit apostolus Iohannes: Si uero est ceterum: quoniam vide iusti gloriam: sicut est: et de quod dicit dominus: Et ego diligam eum et omnem meipsum: Job 14: illi: propter quem sola fide corda mundam: ut simus beati mundi cordes: quoniam ipsi deum videbunt. Et si quod alia de ista visione dicta sunt: quod copiosissime sparsa per omnes scripturas inuenit: quodque ad ea quod credamus: oculum amoris ita edidit: sola est summa bonum nostrum: cuius adipiscendi causa precipitatur quod diquid recte agimus. Genuo vero illa filius hominis quod pronunciata est: cum congregabunt omnes gentes ante eum et dicent ei: Domine quoniam te vidimus es ueritatem et sitientem et cetera: nec bonum erit in mundo quod mittent in ignem eternum: nec summa bona erit iustitia. Adhuc enim vocat eos ad regnum quod eis paratum est ab initio mundi. Nec enim illis dicet: Hoc in ignem eternum: ita iustis: venite benedicti prius mei: possidete paratum vobis regnum. Ibidem gratia. Et sicut ibi est in combustionem eternam: Ibidem sic iusti in vitam eternam. Quid est autem vita eterna nisi ut cognoscant te inquit unus verus deus: et Job 17: quem misisti Iesum Christum: Sed in ea claritate de quod dicitur: quod habui apud te plusquam mundus fieret. Tunc enim tradet regnum deo et prius: ut in gloriam: tristitia bonum in gaudium domini sui: et abscondet ab eo quod possidet deus in abscondito vultus sui a combustionem hominum: eosque secundum turbabuntur audientes illam sententiam: a quod auditu male iustus non timebit: si modo pregaat in tabernaculo: id est in fide recta catholice ecclesie a contradictione linguarum: id est a calunnia hereticorum. Si vero est alius intellectus: ab eo domini quod ait: quid me interrogas de bono: nemo bonus nisi unus deus: dum tamen non ideo credat maioris bonitatis esse prius quod filius subiectus: secundum quod auctoritate sunt oportet: nihilque ab hoc retinet a sana doctrina securi utramur: non uno tamen sed quodque reperi potuerint. Tanto enim fortius conuincunt heretici: quanto plures exitus patet ad eorum laqueos cuitandos. Sed ea que adhuc consideranda sunt: ab alio petamus exordio.

Explicit liber primus de trinitate.